

ІМПОРТ ТОВАРІВ ТВАРИННОГО ПОХОДЖЕННЯ В УКРАЇНУ, СУЧАСНИЙ СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ

IMPORT OF ANIMAL PRODUCTS TO UKRAINE, CURRENT STATE AND TRENDS

Зовнішньоекономічні зв'язки відіграють важливу роль у розвитку кожної країни, сприяючи її інтеграції у світову економічну систему. Міжнародна торгівля є однією з ключових форм таких зв'язків, забезпечуючи обмін товарами та послугами між різними країнами, включаючи в себе вивезення (експорт) та ввезення (імпорт) товарів і послуг. Імпорт дозволяє країні отримувати доступ до ресурсів, технологій та товарів, задовольняючи потреби внутрішнього ринку та сприяючи розвитку виробництва. Крім того, імпорт може забезпечити країну критично важливими товарами, такими як енергоносії, сировина, медичне обладнання, забезпечуючи її економічну та національну безпеку. А також товарами тваринного походження – живими тваринами; м'ясом та їстівними субпродуктами; рибою і ракоподібними; молоком та молочними продуктами тощо. У статті проведено аналіз імпорту товарів тваринного походження за динамікою та структурою.

Ключові слова: зовнішньоекономічна діяльність, імпорт, товари тваринного походження, аналіз, структура, динаміка.

Foreign economic relations play a crucial role in the development of every country, facilitating its integration into the global economic system. International trade is one of the key forms of such relations, providing the exchange of goods and services between different countries, including the export and import of goods and services. The purpose of the work is to analyze the statistical data of import of animal products to Ukraine during 2020–2022, to identify trends and factors that influenced changes in the volume of import in modern conditions. Import, as a component of international trade, allows a country to gain access to resources, technologies, and goods that it does not produce on its own, meeting the needs of the domestic market and promoting the development of production. In addition, imports can provide the country with critical goods such as energy, raw materials, medical equipment, ensuring its economic and national security. As well as animal products, namely live animals; meat and edible offal; fish and crustaceans; milk and dairy products, poultry eggs; natural honey and other products of animal origin. The import of animal products plays an important role in ensuring the country's food security and meeting the needs of the population for high-quality food products. Imports can be particularly important for countries that have limited resources for the development of their own animal husbandry or fisheries, or to meet the specific needs of certain categories of consumers. With a balanced approach, the import of animal products can become an important factor in ensuring food security, developing the domestic market and meeting the needs of consumers in a variety of high-quality food products. The development of foreign economic activity is associated with certain challenges and risks, such as dependence on foreign markets, fluctuations in world prices and competition from foreign manufacturers. However, with effective state regulation and support of domestic producers, international trade and imports can become a powerful factor in economic growth and development of the country. The article analyzes the import of animal products by dynamics and structure for 2020–2022.

Keywords: foreign economic activity, import, products of animal origin, analysis, structure, dynamics.

УДК 657.471:336.22

DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastructure83-18>

Романькова О.М.¹

к.е.н., доцент,
Донбаська державна
машинобудівна академія

Урайчик К.С.²

студентка,
Донбаська державна
машинобудівна академія

Romankova Oksana

Donbass State Engineering Academy

Uraychik Karina

Donbass State Engineering Academy

Постанова проблеми. Головну роль у системі зовнішньоекономічних відносин відведено міжнародній торгівлі, через яку пролягає шлях до інтеграції будь-якої держави у світове господарство. Розвиток зовнішньоекономічних зв'язків та міжнародної торгівлі є важливим фактором підвищення рівня життя населення, оскільки забезпечує доступ до більш широкого асортименту товарів та послуг за конкурентними цінами.

Імпорт (випуск для вільного обігу) – це митний режим, відповідно до якого іноземні товари після сплати всіх митних платежів, встановлених законами України на імпорт цих товарів, та виконання усіх необхідних митних формальностей випускаються для вільного обігу на митній території України [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методологічною основою дослідження

стали роботи науковців, які приділяли увагу зовнішньоекономічній діяльності, експортно-імпортним операціям, дослідженням стану розвитку зовнішньої торгівлі України, зокрема: О.Г. Милашко [2], В.В. Прохорової [3], В.С. Ольховського [4], Н.В. Непрядкіної [5], П.Б. Юр'євої, Т.В. Микитенко [6] та інших.

Проведений аналіз наукових праць дозволяє констатувати, що питання зовнішньоекономічної діяльності України є предметом постійного наукового інтересу. Однак, незважаючи на значний обсяг досліджень, низка аспектів цієї проблеми, зокрема імпорт товарів тваринного походження, залишаються недостатньо вивченими та потребують подальшого дослідження.

Постановка завдання. Метою роботи є аналіз статистичних даних імпорту товарів тваринного походження до України протягом 2020–2022 років,

¹ ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3698-0560>

² ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2510-9590>

виявлення тенденцій та факторів, що вплинули на зміни обсягу імпорту в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Законом України «Про зовнішньоекономічну діяльність» [7] визначено основні засади здійснення всіх видів зовнішньоекономічної діяльності в Україні, включаючи зовнішню торгівлю товарами, для забезпечення всебічного розвитку економічних відносин з іншими державами на взаємовигідній основі [8].

Зовнішня торгівля є основною формою зовнішньоекономічних зв'язків України і включає в себе експорт та імпорт товарів і послуг. Імпортні операції продуктів тваринного походження відіграють вирішальну роль у забезпеченні продовольчої безпеки країни та задоволенні потреб населення у різноманітних та якісних продуктах харчування. Завдяки імпорту країна може отримати доступ до тих видів м'яса, молочної продукції та інших продуктів тваринного походження, які або не виробляються в достатній кількості в Україні, або ж мають сезонний характер виробництва.

Ввезення товарів в Україну дозволяє збалансувати внутрішній ринок, запобігаючи дефіциту та різким коливанням цін на окремі види продукції. Крім того, імпортні товари часто вирізняються вищою якістю та певним асортиментом, що розширює споживчий вибір та сприяє розвитку культури споживання. Але розвиток зовнішньоекономічної діяльності пов'язаний із певними викликами та ризиками, такими як залежність від зовнішніх ринків, коливання світових цін та конкуренція з боку іноземних виробників. Однак, за умови ефективного державного регулювання та підтримки національних виробників, міжнародна торгівля та імпорт можуть стати потужним фактором економічного зростання та соціального розвитку країни.

Згідно даних Державної служби статистики України [9] та Державної митної служби України [10], проведено аналіз структури імпорту товарів тваринного походження, а саме: живих тварин; м'яса та їстівних субпродуктів; риби і ракоподібних; молока та молочних продуктів, яйця птиці; натурального меду та інших продуктів тваринного походження. Динаміку та структуру імпорту товарів тваринного походження за 2020–2022 рр. наведено в таблиці 1, на рисунках 1–4.

Державною службою статистики України показник імпорту товарів формується як загальна вартість/кількість товарів, придбаних резидентом у нерезидента, з увезенням або без увезення цих товарів на територію України, уключаючи реімпорт товарів. Сезонне коригування, уключаючи коригування на ефект календарних днів, динамічного ряду імпорту товарів цілому по Україні за географічною та товарною структурою здійснюється за допомогою програми DEMETRA+, використовуючи метод TRAMO/SEANS. Також щомісячно формується інформаційний масив щодо імпорту товарів згідно з УКТ ЗЕД і країнами-партнерами для баз даних Статистичного відділу ООН Comtrade та Євростату Comext [8].

Найбільше значення в динаміці імпорту товарів тваринного походження у 2020–2022 рр. становить риба і ракоподібні. А саме: у 2020 році імпорт риби і ракоподібних становить 680552,5 тис.дол США, у 2021 році – 875120,4 тис.дол США, тобто збільшився на 194567,9 тис.дол США, у порівнянні з 2020 роком. У 2022 році – 361698,4 тис.дол США, спостерігається зменшення на 513422,0 тис.дол США у порівнянні з 2021 р.

Найменше значення в структурі імпорту у 2020–2022 рр. становлять інші продукти тваринного

Таблиця 1

Імпорт товарів тваринного походження в Україні у 2020–2022 році

Назва товарів	2020 р.		2021 р.		2022 р.		Відхилення 2021 р. до 2020 р.		Відхилення 2022 р. до 2021 р.	
	тис.дол. США	питома вага	тис. дол. США	питома вага	тис. дол. США	питома вага	Абсолютне	Відносне	Абсолютне	Відносне
Живі тварини	80912,1	6,43	91337,5	5,73	38777,3	5,32	10425,4	12,88	-52560,2	-57,55
М'ясо та їстівні субпродукти	165030,6	13,12	214508,2	13,46	147720,0	20,28	49477,6	29,98	-66788,2	-31,14
Риба і ракоподібні	680552,5	54,09	875120,4	54,90	361698,4	49,66	194567,9	28,59	-513422,0	-58,67
Молоко та молочні продукти, яйця птиці; натуральний мед	308396,9	24,51	384535,4	24,12	166063,5	22,80	76138,5	24,69	-218472,0	-56,81
Інші продукти тваринного походження	23177,2	1,84	28506,1	1,79	14162,1	1,94	5328,9	22,99	-14344,0	-50,32
Всього	1258069	100	1594008	100	728421	100	–	–	–	–

Джерело: сформовано автором

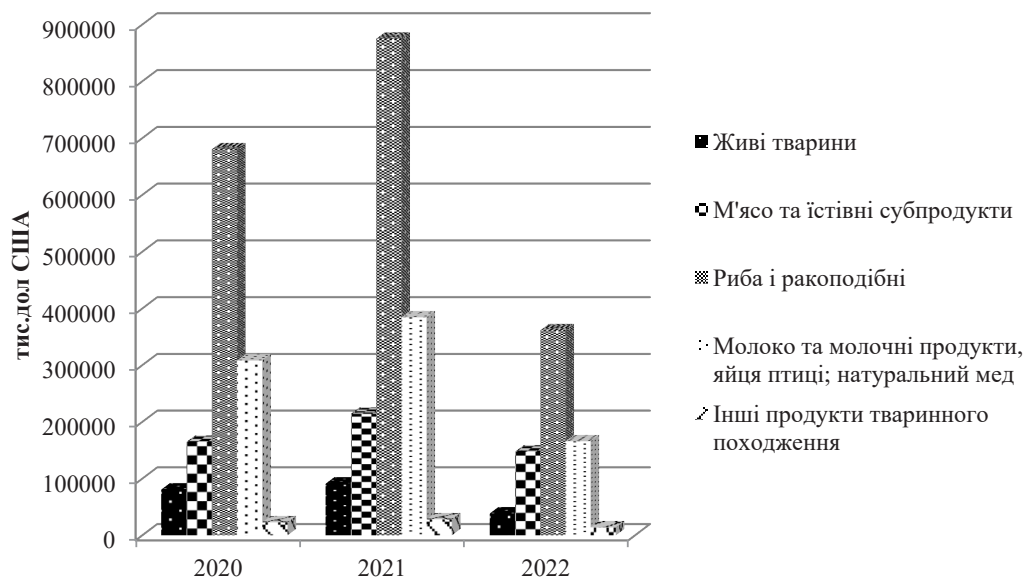

Рис. 1. Динаміка імпорту товарів тваринного походження в 2020–2022 рр.

Джерело: сформовано автором

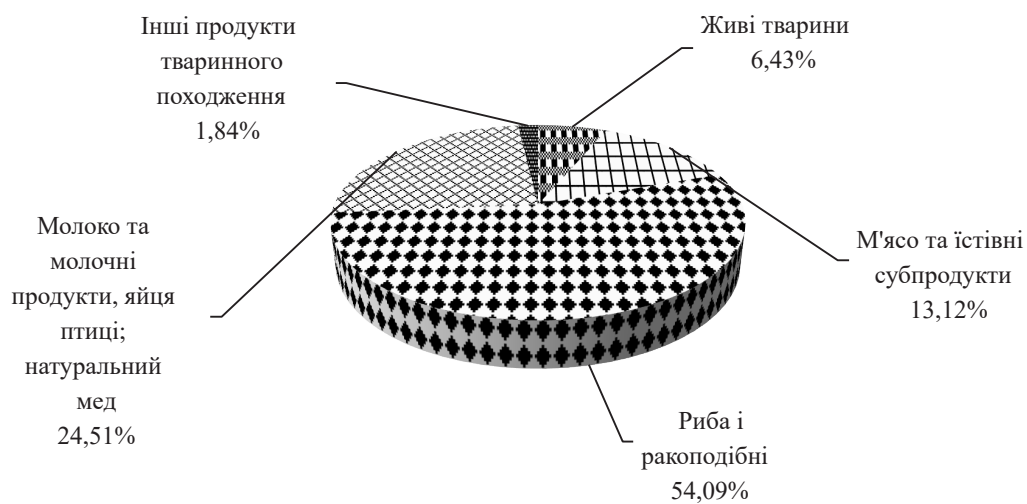

Рис. 2. Структура імпорту товарів тваринного походження у 2020 році

Джерело: сформовано автором

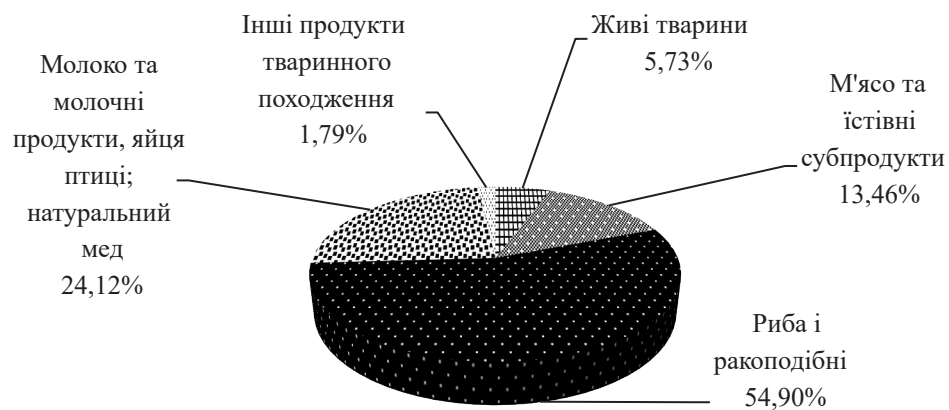

Рис. 3. Структура імпорту товарів тваринного походження у 2021 році

Джерело: сформовано автором

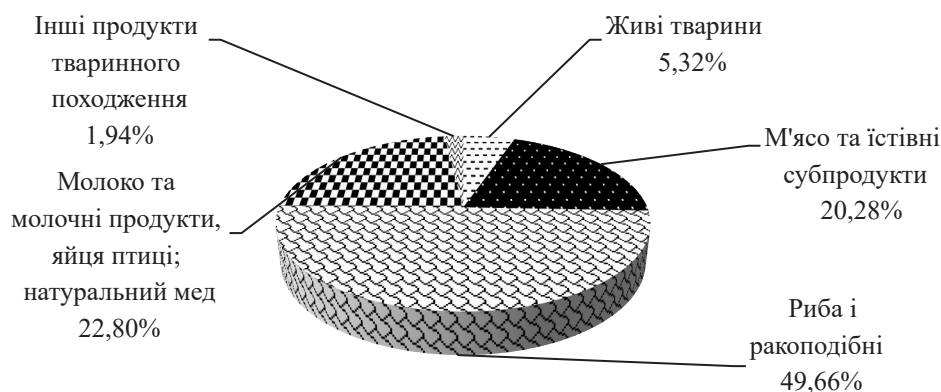

Рис. 4. Структура імпорту товарів тваринного походження у 2022 році

Джерело: сформовано автором

походження. У 2020 році вони становлять 23177,2 тис. дол США. А у 2021 році – 28506,1 тис. дол США, тобто збільшилися на 5328,9 тис. дол США в порівнянні з 2020 роком. У 2022 році – 14162,1 тис. дол США, тобто зменшилися на 14344 тис. дол США у порівнянні з 2021 роком.

Найбільшу питому вагу в структурі імпорту товарів тваринного походження у 2020 році займають риба і ракоподібні – 54,09%, а найменшу інші продукти тваринного походження – 1,84 %.

У 2021 році найбільшу питому вагу в структурі імпорту також, як і у 2020 році становить риба і ракоподібні – 54,90%. А найменшу питому вагу становлять інші продукти тваринного походження – 1,79%.

У 2022 році, як і в попередніх 2020 та 2021 роках, найбільшу питому вагу в структурі імпорту становлять риба і ракоподібні – 49,66%, найменшу інші продукти тваринного походження – 1,94%.

Висновки. За даними Державної служби статистики України у 2023-2024 рр. в Україні спостерігалось значне зменшення імпорту товарів тваринного походження, зокрема живих тварин, м'яса та їстівних субпродуктів, риб та ракоподібних, молока та молочних продуктів, яєць птиці, натурального меду та інших продуктів тваринного походження. Ця тенденція є негативною порівняно з періодом 2020–2022 рр., коли імпорт цих товарів у 2021 р. порівняно з 2020 р. збільшився, а у 2022 р. спостерігалось певне скорочення. Головною причиною зменшення імпорту товарів є важкі часи, які переживає Україна. Ряд економічних та логістичних наслідків безпосередньо вплинули на зовнішньоторговельні операції. Зокрема, порушення логістичних ланцюгів та транспортних шляхів ускладнили й привели к збільшенню вартості товарів іноземного походження. Крім того, загальне падіння економічної активності та купівельної спроможності населення призвело до зниження попиту на імпортні товари, які часто є дорожчими за вітчизняні аналоги. Також варто враховувати переорієнтацію внутрішнього ринку на підтримку вітчизняного виробника в умовах воєнного стану для забезпечення

продовольчої безпеки країни. Зміни в міграційних процесах та внутрішнє переміщення населення також могли вплинути на структуру споживання та зменшення потреби в деяких імпортних продуктах.

Таким чином, найбільше значення в динаміці імпорту товарів тваринного походження у 2020–2022 рр. становить риба і ракоподібні, а найменше становлять інші продукти тваринного походження. Зменшення імпорту товарів в Україну у 2023 та 2024 роках є складним явищем, зумовленим низкою факторів, а саме воєнним станом в країні, зміною в торговельній політиці, зменшенням попиту на імпортні товари тваринного походження та міграційними процесами населення.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Митний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/law/show/4495-17#Text> (дата звернення: 10.03.2025).
2. Милашко О. Г. Статистичне дослідження стану розвитку зовнішньої торгівлі України. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2021. № 1 (76). С. 191–202. URL: https://journals.urau.ua/vsed_oneu/article/view/244539.
3. Прохорова В. В. Експортно-імпортна операція розвитку промислових підприємств в стратегічному управлінні. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Вип. 14. С. 522–525. URL: <http://global-national.in.ua/issue-14-2016/22-vipusk-14-gruden-2016-r/2600-prokhorova-v-v-eksportno-importna-orientatsiya-rozvitku-promislovikh-pidприємств-v-strategichnomu-upravlinni>.
4. Ольховський В. С. Аналізування стану зовнішньоекономічної діяльності України. *Економіка та суспільство*. 2023. № 50. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2377/2298>.
5. Непрядкіна Н. В. Специфіка зовнішньої торгівлі послугами України з країнами східної Європи. *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна*. 2017. № 6. С. 50–53.
6. Юр'єва П. Б., Микитенко Т. В. Зовнішньоекономічна діяльність та особливості її оподаткування: теоретичні аспекти. *Економіка та суспільство*. 2022.

№ 38. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1288/1242>.

7. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991, № 959-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text> (дата звернення: 10.03.2025).

8. Методологічні положення державного статистичного спостереження «Зовнішня торгівля товарами». Київ, 2022. 28 с. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0449832-22#Text> (дата звернення: 10.03.2025).

9. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 10.03.2025).

10. Державна митна служба України. URL: <https://customs.gov.ua/en/statistika-ta-reiestri> (дата звернення: 10.03.2025).

REFERENCES:

1. Mytnyi kodeks Ukrainy [Customs Code of Ukraine]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>. (accessed March 10, 2025).

2. Milashko O. (2021). Statystychne doslidzhennya stanu rozvytku zovnishnoyi torhivli Ukrayiny [Statistical study of the state of development of foreign trade of Ukraine]. *Visnyk sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen*, vol. 1 (76), pp. 191–202. Available at: https://journals.uran.ua/vsed_oneu/article/view/244539. (in Ukrainian).

3. Prokhorova V. (2016). Eksportno-importna operatsiya rozvytku promyslovykh pidpryyemstv v stratehichnomu upravlinni [Export-import operation of industrial enterprises development in strategic management]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, vol. 14, pp. 522–525. Available at: <http://global-national.in.ua/issue-14-2016/22-vipusk-14-gruden-2016-r/2600-prokhorova-v-v-eksportno-importna-orientatsiya-rozvitku-promislovikh-pidpriemstv-v-strategichnomu-upravlinni>. (in Ukrainian).

rozvitku-promislovikh-pidpriemstv-v-strategichnomu-upravlinni. (in Ukrainian).

4. Olkhovskiy V. (2023). Analizuvannya stanu zovnishnoekonomichnoi diialnosti Ukrainy [Analysis of the state of foreign economic activity of Ukraine]. *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 50. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2377/2298>. (in Ukrainian).

5. Nepriadkina N. V. (2017). Spetsyfika zovnishnoi torhivli posluhamy Ukrainy z krainamy skhidnoi Yevropy [The specifics of foreign trade in services of Ukraine with the countries of Eastern Europe]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu im. V. N. Karazina*, vol. 6, pp. 50–53.

6. Yurieva P. B., Mykytenko T. V. (2022). Zovnishnoekonomichna diialnist ta osoblyvosti yii opodatkovannia: teoretychni aspekty [Foreign economic activity and peculiarities of its taxation: theoretical aspects]. *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 38. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1288/1242>. (accessed March 10, 2025).

7. Zakon Ukrainy “Pro zovnishnoekonomichnu diialnist” [Law of Ukraine “On Foreign Economic Activity”] vid 16.04.1991, № 959-XII. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>. (in Ukrainian).

8. Metodolohichni polozhennia derzhavnoho statystychnoho sposterezhenia “Zovnishnia torhivlia tovaramy” [Methodological provisions of the state statistical observation “Foreign trade in goods”]. Kyiv, 2022. 28 с. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0449832-22#Text>. (accessed March 10, 2025).

9. Derzhavna sluzhba statistiki Ukrainy [State Statistics Service of Ukraine] Available at: <https://www.ukrstat.gov.ua>. (accessed March 10, 2025).

10. Derzhavna mytna sluzhba Ukrainy [State Customs Service of Ukraine] Available at: <https://customs.gov.ua/en/statistika-ta-reiestri>. (accessed March 10, 2025).